

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Jánosi-utca 42. sz.
Ide intézendő a lap szellemi
részét érdeklő minden közle-
mény és levelezés.

Bérmertelen levelek nem fo-
gadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 ar.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonci-utca 24.
sz. **Rábely Miklós** könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadóhivatali illető előfizetési
pénz-, hirdetés-, nyiltér-
és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pe tisor tér-
fogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonci-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legezlszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Rimaszombat, 1886. június 20.

Már csak egy év van hátra azon időből, melyre Gömörvármegye választó polgársága hat képviselő-jét a törvényhozó testületbe beválasztotta a végből, hogy ott szószólói legyenek kerületeik véleményének és érdekeinek.

Egy év múlva a választási urna körül újra össze kell sereglenünk, gyakorlandó a szabad polgár legszebb jogát, mely egyszersmind kötelesség is, s azért a legfőbb ideje gondoskodnunk arról, hogy a választás előkészületeinél felmerülhető tévedés, hiba vagy mulasztás miatt jogainkat sérelem ne érje. A jövő évben megejtendő képviselőválasztásnál pedig csak azok szavazatjoga érvényes, kiknek nevei az ez idén összeállított névjegyzékekben foglaltatnak. Igaz, hogy ezen névjegyzékek hibátlan összeállítására az illetékes közigazgatási közegek hivatottak, de hát nagyon jól tudjuk, mikép különösen faluhelyen gyakran nincs annyi értelmi erő rendelkezés alatt, mely a névjegyzékek teljes és hiteles összeállításának ellenőrzésére kívánatos sőt szükséges volna.

Aztán meg nem azért vagyunk kortesnemzet, hogy a hól épen lehetséges és eszünkbe jut, módját ne ejtsük annak, hogy egy-két — még a mult választásnál — ellenpártit ki ne felejtsünk csak úgy véletlenül a névjegyzékből. Erre is volt már példa. Sőt a tényleges korteskedések idejében ezek voltak a legszelidebb boszúk, melyek gyönyöreivel aztán a nagy esetepatában fáradt kedélyek, lassan-lassan lecsillapodtak.

Megtörtént, hogy a tót vidékek falvaiból, ott hol egy néven két-három szavazó is volt, mind-egyik kétszer háromszor is szavazott, mert a bizalmi férfiak maguk sem ismerték a szavazó közönséget, melynek személyazonosságát bizonyítaniok kellett volna. És ezen hibák-, tévedések-, mulasztások- vagy hiányokon leginkább magunknak, a választóknak, kell segítenünk. Mindnyájunknak érdekében áll, hogy a névjegyzékek törvényszerűleg állítassanak össze, mert csakis a hibátlanul készült lajstromok szerinti szavazás nevezhető jogosan a közakarat nyilatkozásának.

E közakarat tényezőit ugyanis elég szűk körre szorítja mindinkább és inkább a törvény. A sanyaru

gazdasági és ipari viszonyok következtében mind nagyobb és nagyobb lesz az adóhátralék, s kisebb a szavazatjoggal bíró polgár. Pedig ily kérdéseknél, melyekre a felelet országos horderejű, nagyon is kívánatos volna, hogy az államalkotó népségek minél nagyobb számban érvényesíthetnék véleményüket. És ennek tudata, kell hogy serkentsen bennünket a mostoha idők daczára is a pontos adó-fizetésre, melynek terhe ellenében a köztörvények oly nagyszabásu jogot ruháznak ránk, minő a szavazatjog.

És a jövő évi képviselőválasztás különösen nagy jelentőségű, mert az utolsó törvényhozási cyc-lus intézkedése következtében ezentul a képviselők nem 3, de 5 évre választatnak meg, ez pedig fé-évtizedet tesz, mely már a nemzettestek lassu életében is jókora számot tesz. Minden polgárnak na-gyon a lelken kell feküdnie, hogy egy fél évtize-den át milyen politikai irányban ohajítja nemzetünk haladását, s minden magyar embernek szellemi és erkölcsi ereje összes súlyát latba kell vetnie arra nézve, hogy a jövő törvényhozó gyűlés Magyaror-szág színe-javát egyesítse magában, mert nemze-tünk egészséges továbbfejlődésének legerősebb fel-tétele ezen testület képességében és függetlenségében áll.

Mielőtt pedig a politikai meggyőződéseket egé-szen megtisztítaná és szilárdítaná a még előttünk álló egy év, tartsuk kötelességünknek az előkészü-letekre is megfelelő gondot fordítani s figyelemmel kísérni a szavazóképes polgárok névjegyzékének összeállítását, melyre nézve a megyei központi vá-lasztmány pontos, lelkiismeretes és részletes utbaiga-zítást nyújt megyszerte közzétett hirdetményében.

Hirdetmény.

Melynek erejénél fogva Gömör- és Kishont t. e. vármegye központi választmánya részéről az 1876. évi XVIII. t. cz. 2-ik szakaszának rendelete értelmében ezenel köz-letudomására hozatik, hogy a választók összeállított idejé-les névjegyzéke az egész megye területén, egyidejűleg Rimaszombatban a megyeházánál, az iktatói hivatalban; — városokban és nagy-községekben a község-házánál, kis-köz-ségekre nézve a körjegyzőség székhelyén a bíró házá-nál folyó évi július hó 5-ik napjától 25-éig terjedő határidőben

Hiába butoroztatja a mai kor embere szobáját ódon izlés szerint, hiába van körülvéve mindazzal, mi az életet örömmel eltölteni és kellemessé tenni képes, a régi kor egyszerű gondolkodásmódja, melyet nem jogtalanul neveznek „régijó idők“-nek, a régi jó szokások, az ódon butor-zattal nem támadnak újra föl. Meglehet épen e perczen kapott táviratot, mely a futtatásról vagy a képviselőválasztásról, vagy a börzéről hoz hírt neki; — vagy pedig mint kereskedő üzlete bilancza vagy ultimo-kötelezettségei felett tőri a fejét, s ezen közben úgy melleleg rá gondol háztartásának folyton folyvást növekvő szükségletére, melyben a fiam-uram nobel paszsiói, az asszony és a leányok drága toillettei, fürdőre utazásai nem esekély tételekkel szerepelnek.

Bizonny, korunkban kevés ember élete boldog és kellemes. — A fényes képek, melyet a mai kor eszményileg mutat, sötét háttérre van. Sápadt, kedvetlen, izgatott, sivár a modern civilizáció embere, különösen a közpon-tokban, a nagy városokban. És hogy nem érzi magát épen boldognak, ezt bizonyítja többek közt az, hogy egy Schonpenhauer, egy Hartmann vigasztalan bölcsellete oly sokoldalú elismerésre talál.

A léreng, a modern élet fáján rágódik, mely oly sok ember életének örömet s energiáját elenyveszt, az ugynevezett idegesség (Nervositás). E szó általános an elterjedt népies megnevezése az idegrendszer gyöngeségé-nek és izgatottságának, azon pontig, a meddig az saját-képeni ideg-betegséggé nem fajul. Az idegek e beteges te-vékenységének tulajdonítható nagybárra az a világfájdal-mas és pesszimistikus vonás, mely a modern társadalom nagy rétegeit áthatja és egyéb fontos körjeleken kívül az öngyilkosságok és elmebántalmak erősen növekvő számában nyilvánul.

Ezek azonban csak a kirívóbb tények sok egyebek közt, melyek az ideges gyöngeség jeleiképen manapság mutatkoznak.

Példaképen legyen itt felemlítve az a félelem és ag-

lesz közszemlére kitéve. Ezen névjegyzékeket a kitzűött napokon reggeli 8 órától déli 12 óráig megtekinteni s az 1874-ik évi XXXIII. törvényczikk 44-ik § a értelmében fel-szólalni mindenkinek jogában áll.

A felszólalások a központi választmányhoz ezimezve, városokban és nagy-községekben az előjárásnál; kis-köz-ségekben a körjegyzőnél nyujtandók be f. évi július 5-től 15-ig terjedő határidő alatt. A felszólalásokra teendő s ugyanazon helyen és módon benyujtandó észrevételek be-adásának határideje pedig folyó évi július 16-ik napjától július 25-ik napjáig tüzetett ki; meghagyatván a városi és községi előjárásoknak s illető körjegyzőknek, hogy a ná-lok beadott felszámolásokat és észrevételeket, vagy ha ilyenek be nem adtak volna, erről szóló jelentéseiket jul. 26-ik napjáig a törvény 47. §-a értelmében a központi vá-lasztmány elnökéhez, Rimaszombatba ezimezve, posta útján azonnal küldjék be.

A központi választmány a beadott felszámolásokat, illetve észrevételeket szeptember hó 1-én megtartandó, a szükséghez képest 20-ig folytatandó Rimaszombat városába kitzűött ülésen veendi tárgyalás alá és pedig következő sor-rendben: 1-ör a rozsnyói. 2-or a jolsvai. 3-or a kövii. 4-er a rimaszombati. 5-ör a rimaszécsi. 6-or a putnoki választó-kerületre nézve, községeket, illetőleg azok betűrendes soro-zata szerint kerületenkint.

A központi választmány e feletti határozatai szeptem-ber hó 20-tól 30-áig Rimaszombatban a megyeházánál a közigazgatási kiadóhivatalban lesznek közszemlére kitéve. Ezen hirdetmény az előjárások által szokásos mó-don minden községben közzétetni s a község házá-n ki-szögeztetni rendeltetik.

Kelt Rimaszombatban, 1886. június 17-én tartott köz-ponti választmányi üléseből.

Bornemisza László,

alispán, központi választmányi elnök.

Máriássy László,

központi választmányi jegyző.

A Rimaszombatban, 1886. évi június hó 23-án tartandó megyebizottsági rendkívüli közgyűlés tárgysorozata:

1. Alispáni jelentés a közigazgatás állapotáról.
2. Pályázati kérvények a Ludovica-akademián betöl-tendő helyekre.
3. Országuti bizottság hivatalos jelentése a közmunka-szolgálmány ledolgoztatása tárgyában.
4. Közmunka- és közlekedésügyi miniszterium rende-lete a tiszolcz-poprádi hadászati ut 1886. évi költség elő-irányzata tárgyában.
5. Belügyminiszteri rendelet a rimaszombati közkör-ház műszaki felülvizsgálata alkalmából felmerült költségek megtérítése tárgyában.
6. Belügyminiszteri rendelet Danko Kálmán és Fáni kórházi ápoltak illetősége tárgyában.

gódás, mely pandémiaképen mutatkozik, ha valamely, bár-mi messze levő veszély fenyegeti az ország népességét.

A ragályoktól, politikai zavaroktól, börze-krachoktól, báborutól, a szocializmustól és több efféle borzasztó dol-goktól való félelem számtalan embert örökös aggodásban és izgatottságban tart, s nem engedi meg, hogy élete örö-meit csendesen élvezze.

Hasonló jelenségek mutatkoztak a középkorban is, midőn nagy éhség, borzasztó háboruk és ragályok látogat-ták meg az emberiséget, melyek azt a kétségbeesés kar-jaiba üzték és kortánilag sajtáságos elmekör járványokban (gyermekek vándorlása stb.) nyilatkoztak.

Korunk határozottan idegesebb, mint a középkor volt; hisz annak féltékenysége és ideges izgatottsága csak ter-mészetes következése volt azon körülménynek, hogy a nagy veszélyvel szemben, melyek az emberséget fenyegették, előre látta tehetetlen voltát.

A ragályok, melyek ma bennünket felkeresnek, mesz-sziről sem oly félelmeseek, mint a mult századokban uralkodott „fekete halál“ vagy „pestis“. A távortartásukra szol-gáló segédeszközök ismereteseek. A természet fölöttiek irá-nyában az előit uralkodott babona és félelem, a természet-tudományok és az orvostan által árasztott világosság-sugarak fényében majdnem egészen elenyésztek. Az állam elég hal-talmas arra, hogy polgárai vagyonát és jólétét külső és belső ellenségek ellen megoltalmazza.

És mégis reszket a nép egy nagy része, mihelyt valahol valamely ragály mutatkozik. Legyen szabad itt em-lékezetbe hoznom azt a páni félelmet, mely egész Európát megragadta, midőn néhány évvel ezelőtt a pestis Asztra-chánba feltűnedezni kezdett; — legyen szabad rámutatnom az 1884-diki cholera-tól való általános félelemre; — nem is említve azt az állandó aggodalmat, mely a nép egész réte-geit a szocialis forradalmak, a keletkezhető háboruk, állam-bukás, börze-krach s más hasonló borzasztó dolgok miatt eltölti.

Efféle aggodás korunkban bátor és kiváló férfiakat

T Á R C Z A.

A mi ideges századunk. *)

A tizenkilencedik század embere teljes joggal büsz-ke lehet arra az óriási haladásra, melyet e században a tu-dományok, művészetek, az ipar és kereskedés tettek. Vi-lágmozdító fölfedezéseket mutathat fel e kor, mely a ter-mészet hatalmas erőit képes volt szolgálatába hódítani a gőz és electromosság alakjában, s ez által urává tudott lenni a térnek és időnek. Látott e kor nagy szellemi har-cokat, melyekben az emberi léi legnemesebb javaiért fo-lyó küzdelem győzelemmel végződött. Megértük a művé-szetek és ipar újra felvirágzását, megértük az orvosi tudom-ány mely buvárlatait, melyek eredményei a tömeges megbetegedések borzalmaait jelentékenyen megkevesbitet-ték; melyek oltalmat nyujtanak a kórok ellen és alkalmas-sak arra, hogy az életet meghosszabbítsák és egészségesen tartsák fenn. — A világkereskedés a nagyszerű közlekedési eszközök segítségével elénkbe hozza a földkereksége külö-nöző zónáinak termékeit és biztonságot nyujt arra, hogy többé azon határig, a meddig a civilizáció elterjedt, az emberi életet éh-halál nem fenyegetheti.

Ha e tényeket szemügyre vesszük, azt kellene hin-nünk, hogy a modern civilizált ember mindinkább egész-séges, boldog és megelegedett lesz, azon arányban, melyben ezeket fölvilágosodottság, képzettség s a fluomitott életmód kényelme és élvezetei megadhatják.

Fájdalom, nem így van. A modern ember egyáltalá-ban nem kedélyes, nem nyugodt és nem egészséges, bár-mennyire tegye is otthonát kényelmessé és kedvessé, s bármennyire szépítse is azt meg a művészet és műipar termékei által.

*) Mutatványul közöljük dr. Krafft-Ebing R. bárónak dr. Os-váth Albert által fordított „Egészséges és beteg idegek“ című mun-kájából. Ajánljuk t. olvasóinknak ez igen jeles művet, mely lapunk mult évi folyamának 46. számában volt röviden ismertette. Szerk.

7. Belügyminiszteri rendelet néhai Szontagh Bertalan volt megyei alispán temetési költségei tárgyában.
8. Belügyminiszteri rendelet a március 29-ki közgyűlés 38. sz. a. hozott határozatára a pót-fizetések tárgyában.
9. Belügyminiszteri rendelet a kir. járásbíróknak a megyeházból kihelyezése tárgyában.
10. Belügyminiszteri rendelet néhai Szontagh Bertalan volt alispán arezképének lefestetése tárgyában.
11. Földmiv. ipar- és keresk. miniszteri rendelet a rimaszombati földmives iskolánál felállítandó kertészeti tanfolyam tárgyában.
12. Zólyom vármegye átirata a községi pénzkézelés ügyében.
13. Máramarosmegye átirata a megyei közállapotok tárgyában.
14. Liptómegeye átirata a közgazdasági válság elhárítása végett irt feliratunkra.
15. Torontálmegye átirata a hertelendi falvi ref. templom segélyezése tárgyában.
16. Belügyminiszteri rendelet az ebtartási szabályok alkotása tárgyában.
17. Rimaszombat város képviselő testületének kérvénye 120.000 frt törlesztési költségen felvételének jóváhagyása tárgyában.
18. Rimaszombat város képviselő testületének kérvénye az erdési javadalmazás 200 frttal emelésének engedélyezése tárgyában.
19. Rimaszombat város képviselő testületének előterjesztése a kézi zalog eladásából iparezélokra fordítandó maradvány összegek tárgyában.
20. Rozsnyó város képviselő testületének előterjesztése Mészáros Antal városi iktató által elkövetett sikkasztás tárgyában.
21. Alispán jelentése a május havi pénztárvizsgálat eredményéről.
22. Megyei iktató jelentése a mutatókönyvek elkészítéséről.
23. Belügyminiszteri rendelet a megyei számadások szerkesztése tárgyában.
24. Közmunka- és közlekedésügyi miniszteri rendelet oszgyáni közmunka hátralék leírása tárgyában.
25. Az építészeti hivatal jelentése a törvényhatósági utak kilométer szerinti felmérése tárgyában.
26. Rimaszombat városi polgármester jelentése a közmunka szolgálmai megváltása tárgyában.
27. Rozsnyói szolgabíró jelentése Sulyán Sándor utibiztos 2 havi fizetésének kiutalványozása tárgyában.
28. Dornói vasgyár közmunkájának természetbeni szolgáltatása iránti kérvény.
29. Gesztete község kérvénye közmunkájának a gesztetei háúrban leendő felhasználása tárgyában.
30. Hevesmegyei gazdasági egyesület átirata a mezőgazdaság és ipar előmozdítása érdekében.
31. Nagyrőcei szolgabíró jelentése az általános tűzkár biztosítás tárgyában.
32. Rimaszombati polgármester jelentése Lehoczky Mihályval kötött adás-vételi szerződés jóváhagyása tárgyában.
33. Rimaszombati szolgabíró jelentése Jankovich Kálmánnal kötött adás-vételi szerződés jóváhagyása tárgyában.
34. Tornalljai járásbeli szolgabíró Lalik János kórházi ápoló illetőse tárgyában.
35. Főszámvévo jelentése Rozsnyó város árvapénztára 1885. évi mérlege tárgyában.
36. Alsó-Szuzha község kérvénye Dombi Mária gyógyítási költségei tárgyában.
37. Rimaszombati járásbeli szolgabíró jelentése Bari Ferenc kórházi ápoló költségei tárgyában.
38. Tornalljai járásbeli szolgabíró jelentése Bodnár Erzsébet kórházi ápoló költségei tárgyában.

A rimaszombati nagy tornáünnepély.

(Junius 13—14.)

A fényes és nagyszabású ünnepély, melynek előkészületei a 60 főnyi rendezőseget hetek óta serény munkával foglalta el, s egész városunk s vidéke nagy közönségének az alakuló félben levő tornaegyesület iránti érdeklődését feszült várakozásban tartotta, hála a rendezőség buz-

galmának és a véletlenül kedvező szép derült napnak, megtartott.

De hogy előről kezdjük a tudósítást: pünköst első napján azaz vasárnap, daczára, hogy az ünnepi ajtatosságok a közönség legnagyobb részét a templomba szőlították, egész legió férfi fiatalok vonult ki az athleták üdvözlésére, kiknek érkezése Losonez felől reggeli 9 órára jelezetett.

Vagy két órai várakozás után a szabadkai dombon végre feltűnt a velocipéd és kocsikon érkező csapat, mely elé zenezővel, hársány éljenek között sietett a lelkesült üdvözlő közönség. Hámos Aladár elnök a rimaszombati tornaegyesület nevében rövid szavakban üdvözölte az érkező athletákat, mire a nagy számban növekedett menet zenező mellett gyalog, velocipéd és kocsikon a város felé indult. Itt a Széchenyi-kert köröndjében újabb közönség várta az érkezőket, s a szívélyes üdvözlések kieserülése közben Szabó György, városunk buzgó, lelkes polgármestere a város nevében üdvözölte az érkezőket. A riadó éljenek s a vidám cigányzene harsogása között azután a menetet a főterre vonta, honnan az idegeneket szétszálalták a városban.

Az érkező athleták közül különösen feltűnt Vermes Lajos a budapesti tornaclub alelnöke s az „Achilles” szerkesztője, inkább alosony ifjú, magas termetével, minden mozdulata a rendszeresen képzett izomerő hatalmas nyilatkozása; Vándory József, sugár deli alakja, csinosan, jól gondozott athleta costuméjével, szőke pofaszakállal s szelid kék szemével, melyek fölött elegánsan helyezkedik el a fehér kristály szemüveg. Velük van még Csikszentmihályi Sándor Ákos, kis, fürgő, elegáns emberke, Bartay Oszkár, Klam-mayer Aladár finom alakja, Vuits István, Barella Andor (Salgó-Tarjánból), Kaszás István — a hírneves bicyclista, ki Európa legnagyobb versenyeinek díját hozta el, — Eder Oszkár, Kolléner Barna (Losonezról), Horváth Bertalan (Salgó-Tarján), a kis Buzogány Gyula, vékony épen nem athletai termetével, melyből ki nem látszik korai ügyessége, mely első díjat nyert. Krausz Mór erősen fejlett alakja ropant gyakorlatra és edzésre vall, Ruch Géza, Booser Mór, Tass-berger József, Gerstl Sándor, Szabó Sándor, Ebeczky Jenő, Lehoczky János, Szvoboda Gyula, stb. egy díszes sereget képeznek, mely az athleta egyruhában, a bicycle-vel szokatlan, tarka és kellemes látványt nyújt.

Délután fekete felhők tornyosultak össze a láthatáron, sőt estefelé egy rövid zápor el is verte a felkavart port. De a város ünnepi zajos hangulatán nem változtatott semmi. Csupa lótas-futás az egész város; itt egy csapat gyalog, amott velocipéd, majd kocsin vonul ki a versenypálya megtekintésére, az ismeretleneket kalauzolja a szíves házigazdák, megmutogatván nekik a város szebb pontjait, s az alkony órái lázas izgatottságban és derült jókedvben találják mindenkit.

Este szépen sikerült banquette rendeztetett a „Három Róza” vendéglő nagy tánctermében. „Ismerkedési estély” volt ugyan a neve, de beváltott többnek is, mert itt győződhetek meg athletáink, hogy milyen szívesen látott vendégek s mily népszerű eszmét képviselnek ők.

Mint többnyire mindig, úgy itt is városunk érdemes, kifoghatatlan szellemű, örökifjú polgármestere Szabó György köszöntötte fel a magyar athletákat rövid de annál tartalmasabb, szellemes toaszban, mire Vermes Lajos bajnok felett, szinte rövid toaszban éltette Rimaszombat város közönségét. A zene és pohárséngés s az ismerkedés kellemes záravarában a mintegy 120—150 tagból álló díszes társaság nagy része csak a késő éji (vagy tán a hajnali) órákban oszlott szét, hogy a reggellel újra kezdje az élvezetes fáradaimakat.

Hétfőn délelőtt rövid villásreggeli volt a „Szécsényi-kert” új (kis) köröndjén, hol a második fogás után Hámos Aladár a tornaegylet elnöke emelt poharat a kedves vendégek egészségére. Azután 2—3 óra tájt kezdődött az a valóságos népvándorlás ki a versenypálya felé, a melyet rég idő óta nem láttunk Rimaszombatban.

A város és vidék egész intelligenciája özönlött itt kifelé a jánosi kapun tarkítva az egyetlen omnibusz, a sok kerékpár, bérkocsi, gyalogos, úri és paraszt nép tarka tömegével. Az ünnepély előtt egy órával már több mint 1000 jegy lett eladva, a versenytér előtt nagy közönség előtt zene játszott s kosarakban hordozták körül a ezukrászütéményeket, szivarokat és frissítőket, míg egy hirtelenében rögtönzött bódében friss sört csapoltak az izzadó férfinepek.

A népeket fenyegető nagy veszélyektől való általános félelem szemmel láthatólag hasonló forrásból ered, mint azon egyes idegbetegyek félelme, kik minden lehető bajtól, villámesapástól, vesztet kutyától, tüztől, különösen színházégtől, guta ütéstől és ragályos kóroktól, ok nélkül félnek.

A félelem: a gyöngeség. Az ujkori nemzedék ideges gyöngesége oka e kor telénkségének. Es midőn az ilyen félénkség az egész korszak összes néprétegeit megragadja; az olyan korszakot teljes joggal lehet ideges kornak nevezni.

Az idegbántalmak gyakorisága iránti panasz mindinkább nagyobbodik és észlelhető a népesség minden rétegében. E növekvést statiszticák kimutatni nem lehet, mert a statisztika csak a kifejezett idegbetegségeket veheti tekintetbe. Az általános idegesség a tömegek szervezetének megromlása, mely határozottan nervosus lett; az izgekony gyöngeség jelvényét hordja magán, s csak általánosságban ítélehető meg azon következményekből, melyek belőle kifejlődnek. Ilyenekül tekinthetők a prostitució, az erkölcs elleni büntettek, az öngyilkosságok, az elmebántalmak, az iszákosság növekvése, s azon élvezeti szerek nagyobb mérvű togyasztása, melyek az ingerlékeny gyöngeség letatnyult idegrendszer izgatására szolgálnak.

Annak, ki korunk szociális és biológiai viszonyait tanulmányozza, arra a szomorú meggyőződésre kell jönnie, hogy a modern társadalom morális és fizikai romlás felé halad, ha csak kedvező körülmények e romlásnak gátat nem vetnek; oly körülmények, melyek a mivelődés tovább fejlődését csöndesebb pályára irányítják, testnek és léleknek nyugalmat és erőgyűjtést engednek arra, hogy az élet nemesebb és erkölcsiebb céljai elérhetőek legyenek.

E vigasztaló kilátás akkor következhetik be, ha az emberiség a kultúra magasabb fokára jut el, melyben a szellem igazi etikája a népek békés egymás mellett lakását, nemzetiségi, szociális és vallási surlódások nélkül lehetővé teszi, s melyben a test igazi etikája a természet törvényei ismeretében és megfigyelésében az egészségnek megfelelő életmód zsinórmértékét fölaltálja.

Végre 4 órakor a hölgybizottság is elfoglalta helyét, a versenybírákkal szemben felállított tribünön; azután a „bicycle”-mars mellett kezdődött a verseny. Ennek a program szerinti lefolyását a Perez Samu, tornaegyleti titkár által szerkesztett jegyzőkönyv nyomán adjuk a következőkben:

1. Fölvonulása az összes jelenlévő athletáknak.
 2. Gyaloglás (tisztá) 3000 m. Elsőnek ezüstérem és tiszteletajándék, másodiknak bronzérem. Neveztek 3-an: Kolléner Barna, Losonez, Krausz Mihály. Budapest. Neliba Ágoston, Budapest (kiállott). Elsőnek Krausz Mihály ért be 20 perc 52 mp. alatt, 2-ik Kolléner Barna 20 p. 55 mp. alatt.
 3. Kerékpár verseny (kik még első díjat nem nyertek) 1000 m. Elsőnek ezüst érem. 2-iknak bronzérem. Neveztek 6-an. Gerstl Sándor, Budapest. Eder Oszkár, Losonez. Szabó Sándor, Budapest. Horváth Bertalan, S-Tarján. Buzogány Gyula, Budapest. Lehoczky János, Budapest. Első: Buzogány Gyula 2.47 p. 2-ik Horváth 2.55 p.
 4. Távolugrás. Elsőnek ezüst, másodiknak bronzérem. Neveztek 8-an. Bartay Oszkár, Budapest. Vermes Lajos, Szabadka. Brooser Mór, Budapest. Ruh Géza, Budapest. Fassberger József, Budapest. Pozdech Gyula Budapest. Kaszás István Budapest. Szabó Sándor Budapest (kiállott). Első Bartay Oszkár 5.60 m., 2-ik Pozdech Gyula 5.53 m.
 5. Távolfutás 3000 m. Elsőnek ezüstérem és tiszteletajándék, 2-iknak bronzérem. Neveztek 3-an. Krausz Mihály, Sándor Ákos Budapest. Kolléner Barna Losonez (kiállott). Első: Sándor Ákos 8.54 p. 2-ik Krausz 8.58 p.
 6. Kerékpár verseny 2000 m. Elsőnek ezüstérem és a hölgyek díja, 2-iknak bronzérem. Neveztek 6-an. Vándory József, Vuits István (kiállott). Kaszás István Budapest. Vermes Lajos, Kolléner Losonez. Szvoboda Gyula S-Tarján. Első: Vándory 5.29 p. 2-ik Kaszás 5.32 p.
 7. Futók akadályversenye 500 m. Elsőnek ezüst, 2-iknak bronzérem. Neveztek 4-en. Sándor Ákos, Bartay Oszkár, Fassberger József Budapestról, Szvoboda Gyula S-Tarjánból. Első: Sándor Ákos 1.33 p. 2-ik Bartay 1.34 p.
 8. Kerékpározók akadályversenye 1000 m. Elsőnek ezüstérem és tiszteletajándék, 2-iknak bronzérem. Neveztek 3-an. Kaszás, Vuits Budapestról, Vermes Lajos (biztonsági gépen) Első: Vuits 4.10 p. 2-ik Vermes 4.25 p.
 9. Magas ugrás. Elsőnek ezüst, 2-iknak bronzérem. Neveztek 4-en. Ruh Géza és Fassberger Budapestről (elálltak). Pozdech Gyula és Vermes Lajos. Első: Vermes Lajos 1.70 m. tisztán, 2-ik Pozdech 1.65 m. tisztán.
 10. Kerékpár lassu verseny 50 m. Leglassabb menőnek ezüst, 2-iknak bronz érem. Barella Andor S-Tarján, Klemmayer Aladár, Vuits István, Kaszás István, Sándor Ákos és Vermes Lajos Budapestről. Eder Oszkár, Losonez és Szvoboda Gyula S-Tarjánról neveztek. Első: Barella Andor 1.30 p. 2-ik Vuits 1.24 p.
 11. Nyújtó verseny. Elsőnek ezüst, 2-iknak bronzérem. Első Pozdech Gyula 12 és 3/4 ponttal, 2-ik Vermes Lajos 12 és fél ponttal.
 12. Sik futás. 10 yard (91.3 m). Elsőnek ezüst, 2-iknak bronzérem. Sándor, Vermes, Ruh, Bartay, Lehoczky és Horváth neveznek. Első Sándor 8 mp. alatt, Vermes 14 másodperc alatt.
 13. Nagy kerékpár verseny. 10.000 m. Elsőnek ezüstérem, tiszteletajándék, másodiknak bronzérem. A műsor ezen pontja szakadó esőben tartatott meg. Neveztek: Vermes, Kaszás, Vándory, Kolléner és Horváth kiállottak. Első Vándory 36.24 p., második Kaszás 36.44 p., 3-ik Vermes 43.41 p. alatt.
 14. Kardvívás. Elsőnek ezüst, másodiknak bronzérem. Eder, Kaszás és Sándor neveztek. Első Sándor Ákos, második Kaszás.
 15. Kerékpár műverseny. Elsőnek ezüstérem, tiszteletajándék, 2-iknak bronzérem. Klemmayer Aladár, Vuits és Barella versenyeztek. Első Vuits 5 és fél osztályzattal, 2-ik Klemmayer 3 és fél osztályzattal, Barella dícsérettel 3 és negyed osztályzattal.
- A verseny 13-ik pontja már szakadó zápor alatt, s az utolsó két piéce fent a „Három-róza” nagytermében tartatott meg, s azok befejeztével az athleták és a város vidéke fiatalága a díjak kiosztása után vidám és zajos tánczra perdtül, melynek csak a hajnal hasadása vetett véget.
- A vendégek nagy része még éjjel kocsikon sietett a balassa-gyarmati versenyekre, míg másik része a keddi gyorsvonattal utazott haza Budapestre.

is magával ragad, és a ki egy kis szelid borzongást képes elviselni, olvassa csak Johannes Schert, a ki azt jósolja, hogy e század végén az egész világ megég, mihez képest az első francia szociális forradalom csak ártatlan tüzijáték volt.

A korszellem e deliriumai ép úgy nem minden alap nélküliek mint a beteg fantazmagóriái. Európa szociális állapotai egyáltalában nem idyllikusak. A nagy francia forradalom századok óta fennálló jogi és társadalmi állapotokat rombolt le, s az új rend, mely amannak helyébe lépett, még nincs megállapodva és az idő által megérelve. — A népek egyensulya megrendült s Európa népeinek életében amaz erőszakos rázkódás utóhatását ma is érezzük. Csak alig kapta meg a társadalom harmadik rendje jogait és állását, már egy negyedik akarja az ő állítólagos jogait érvényesíteni; és gyakran épen nem parlamentarisan módon, hanem dynamittal, tüzzel és vassal. Szabad intézmények léptek életbe oly államokban, melyek polgárai még nem éretek azokra. Nemzetiségi surlódás és harez lángja gyult ki. Az állam és egyház közti küzdelem még koránt sincs megvíva. — Uj államok alakultak a régiak romjain, a nélkül, hogy még konszolidálva s határaitra nézve végérvényesen megállapodva lennének. Nagy nemzetgazdasági kérdések: szabad kereskedés legyen-e vagy védvám, várnak megoldásra. Minden téren érezhető az állam bevételének elégtelensége, és az állampolgárok adóerejének szokatlan igénybevétele; az államok kölcsönös féltékenysége és katonai erejének óriási megfeszítése miatt. Ezen kívül a pénz értékételenül szemben az aránytalanul gyorsan fejlődő élet fokozott szükségleteivel, s a művészet, tudomány, kereskedés, ipar minden terén általános verseny mutatkozik. Es mindaz aggodalmak, melyek természetesen eféle szociális és politikai állapotokból keletkeztek, tulzottak és határozottan beteges jelenségek, vagy legalább a nép idegeinek izgatott és túlságzott voltára mutatnak, a mennyiben állandó nyughatalanságot idéznek elő, s az energiát és önbizalmat semmivé teszik.

E boldog korig az emberiség történetében sok szomorú lap fog még megírtni; faj- és osztálygyűlölet, nyomor és elajjasodás, anyagi előnyökért való hiú törekvés, a szellem és test legnemesebb erőinek kihasználása, az élet erkölcsi javainak azokért esérébe adása (egészség, családi boldogság, becsület), — sokszor meg fogják még tizedelni az emberiséget és sok szerencsétlenséget okoznak még. A modern civilizáció jelszava: küzdelem a létért.

E küzdelem okai az abnormis, a természet törvényeinek távolról sem megfelelő életmódban keresendők.

Hogy a modern embernek ezen testet-lelket kizaklató életét megismerjük, arra elég egy napig szemlélni a kultúra egy központján, valamely nagy városban az emberek életét és működését.

A ki még ezt nem látta, azt gondolhatná, hogy ezekkel az emberekkel, kik nagy hévvel-lehvel, ide s tova futnak, valami rendkívüli törtent. Eltompulva és megszedülve fogna ebből a zsvájból kikiváknokzni.

Csak a nagyvárosi ember találja örömet ebben a lótasfutásban, de ez öröm egyáltalán nem az erő és egészség jele, hanem az ideges tulizgatottság és gyöngesége.

Az ő idegrendszer nem tűri már el a csendes, szemlélődő életet, ép úgy, mint a gourmand beteges, gyenge gyomra nem lel örömet az egyszerű, házi kosztban.

A gourmand azt hiszi, hogy az ő étele csak akkor jó, ha pikáns fűszerekkel s a szakácsművészet teljes raffinerájával készítetik. Epen így a nagyvárosi ember, az ő tulfejlesztett idegeit csak a nagyvárosi lótas-futás élvezetével és társadalmi izgalmaival képes kielégíteni.

Minél tulizgatottabb és egészségtelebb az idegrendszer, annál különfélebb és pikánsabb ingerekkel lehet azt kielégíteni.

Hanem minderre pénz kell, sok pénz, és ezen mindinkább szükségletté vált élvezetek megszerzésére használtatik fel az agyvelő.

(Vége következik.)

M. kir. belügyminisztertől.

Körrendelet.

29082. sz. — Budapest fővárosban „országos erkölcs-nemesítő egyesület” cím alatt egy egylet alakult, mely nemes czéljait „az erkölcsiségnek és a vallásosságának, különben a hazaszeretet- és testvériségnek ugy a magán, mint a közéletben előmozdítását és terjesztését” tűzte ki.

Ezen nemes czélok, melyeknek elérésére minden honpolgárnak törekednie kell, kívánatossá teszik, hogy az egyesület, ugy a hatóságok, mint a közönség által pártolásban részesítessék; felhívom ennél fogva a törvényhatóságot, hogy az egyesület tagok szerzése s fiók-egyesületek alakítása körül buzgó támogatásban részesítse s társadalmi uton is odahatni igyekezze, hogy a közönség az egyesület törekvéseit felkarolja.

Budapesten, 1886. évi június 2.

Tisza.

M. kir. belügyminisztertől.

Körrendelet.

27269. sz. — Az igazságügyminiszter ur folyó évi április hó 30-án 8709. szám alatt kelt átiratában tudomásra hozta, hogy a kir. bíróságok mint telekkönyvi hatóságok irodai személyzetének munkaerőjét a bélyegmentesen elkészítendő telekkönyvi másolatok kiállítása nagy mértékben igénybe veszi.

Fokozza e hátrányos körülmény súlyát a közigazgatási hatóságoknak ugyszólván országsszerte fennálló azon gyakorlata, hogy egy felől a telekkönyvi irodákat oly esetekben is másolatok követelésével terhelik, midőn a helyben levő telekkönyvi hatóságnál a teleknyelvények megtekintésével a nekik szükséges adatokat rövid uton is megszerzethetnek, és hogy másfelől teljes telekkönyvi másolatokat kívánnak, habár a kivonat, vagy részleges másolat is (1880. évi XLVI. t. cz. 6. §. b. c.) megfelelné az illető hatóságok hivatalos czéljainak.

Tudomásomra hozza továbbá az igazságügyminiszter ur, hogy hivatalos beavatkozást igénylő esetekben a hagyatékok leltározást teljesítő közegek, ugyszintén az örökösödési eljárás vezetésével megbízott gyámhatósági kiküldöttek szintén teljes telekkönyvi másolatokat kívánnak, pedig a fennálló tételeket kiténtető telekkönyvi kivonat, ritka kivételektől eltekintve, elegendő volna.

Ezen vett értesülés alapján felhívom a törvényhatóságot, utasítsa a megyei-, rendezett tanácsu városi- s községi közigazgatási közegeket, hogy a fennálló szabályok értelmében bélyegmentesen kiállítandó telekkönyvi másolatok elkészítésével a telekkönyvi hatóságokat szükség nélkül ne terheljék és ha teljes másolat okvetlenül nem szükséges, vagy külön elrendelve nincs, csak a szükséges adatok megszerzésére szorítkozzanak, a rövid kijegyzéseket pedig, ha a telekkönyvi hatóság helyben van, közvetlenül eszközöljék.

Hívja fel különösen a megyei árvászeket, a megye területén netán rendezett tanácsu városok, esetleg gyámhatósági joggal felruházott községek árvászeket, miként szigoruan hagyják meg hivatalos beavatkozást igénylő esetekben a hagyatékok leltározást teljesítő közegeknek, ugyszintén az örökösödési eljárás vezetésével megbízott gyámhatósági kiküldötteknek, hogy ha csak valamely különös oknál fogva teljes telekkönyvi másolatra szükség nincsen, az 1880. évi XLVI. t. cz. 6. §-ának b) pontjában körülírt kivonatos másolat kiszolgáltatása végett keressék meg a telekkönyvi hatóságokat.

Jelen rendeletem minden késedelem nélküli pontos végrehajtását elvárom. — Budapest, 1886. május 25.

A miniszter helyett: **Boniczky**, államtitkár.

Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi minisztertől.

Körrendelet.

30591. sz. — A phylloxera terjedésének megállapítása végett az ország szőlői megvizsgálandók lévén, eziránt 1883. évi május hó 11-én 21014. sz. a., valamint az 1884. évi június hó 12-én 24632. sz. a. és az 1885. évi június hó 21-én 32705. sz. a. kelt rendeleteim kapcsán — az alábbiakat újból elrendelem — felhívom a törvényhatóságot, hogy ezen rendeletet haladékkal hirdesse ki, s pontos végrehajtását szigoruan ellenőrizze.

1. A községek előjárásai szigoruan utasítandók, hogy július 1-től kezdve július hó végéig a községük határában levő összes szőlőket s a szőlőtőkékkel beültetett kerteket egy községi tanácsost, a hegyester és a község egyik-másik értelmesebb szőlőtulajdonosának kíséretében bejárják, s a bejárás megtörténtéről valamint arról, vajjon gyanus, beteges tőkék, sárguló vagy satnya levélzettel és gyengébb, elmaradt venyigehajtásokkal találattak-e? az illető szolgabíróknak, legkésőbb augusztus hó 10-ig, jelentést tegyenek.

Hol községi phylloxera bizottságok vannak, ott az előjárás a határbejárásról a bizottságot értesíteni s a bejárást a bizottság kiküldötteinek közbenjöttével teljesíteni köteles.

2. Ha a szőlők bejárása alkalmával talált beteg vagy gyanus szőlőtőkék megvizsgálása alapján valamely phylloxera felismerésében jártas szakember oda nyilatkozik, hogy azok a phylloxera által vannak meglegve vagy kártétele folytán szenvednek, akkor erről a bejáró küldöttség, vagy az illető szakértő a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszteriumhoz haladékkal távirati értesítést küldjön.

Megjegyzem azt, hogy távirati jelentés csak az esetben teendő, ha a vész felfedezése oly község szőlőiben észleltetett, a mely község határában ez ideig phylloxera nem találtatott, oly községek szőlőiben teljesített vizsgálatakról pedig, hol a phylloxera fellépése korábban constataltatott — és ennek folytán az illető község szőlőterületei zár alá vétettek — a vész mily mérvben terjedéséről a szolgabíró útján teendő írásbeli jelentés.

3. A szolgabíró köteles örködni a felett, hogy a bejárás a kiszabott időben minden községben megtörténjék. A szolgabíró az összes községekből beérkező jelentéseket összefoglalni és legkésőbb augusztus hó 25-ig az alispánhoz beterjeszteni tatózik.

4. A törvényhatóságok, a szolgabíróknak a szőlő határjárásokról szóló jelentéseit, a közigazgatási bizottsággal közölni és legkésőbb szeptember hó 20-ig a miniszteriumhoz bemutatni tartoznak. — Budapest, 1886. június 1.

A miniszter helyett: **Matlekovics**.

Az ünnepélyekről bizvást elmondhatjuk, hogy az igen nagy erkölcsi haszonnal járt. Magok a vendégek és versenyzők elismeréssel nyilatkoztak a roppant tevékenységről, melyet ily nagyszabású ünnepélyesség létrehozatalánál kifejteti kellett. És az érdem orozslánrészét az elfogulatlan szemlélő bizton városunk polgármesterének, Szabó Györgynek, továbbá Csathó János, Fábró János, Benkó János, Hámos Aladár és Lengyel Samu uraknak ítélendi oda, kik fáradságot nem ismerő buzgalommal mindent elkövettek, hogy az ünnepély fénye csorbát ne szenvedjen, s a programm minden pontjában keresztül vitessék.

Ez ünnepélyre bizonytal mindenki szíves örömet fog visszaemlékezni s őszintén kívánjuk, hogy az, ha már az első volt, semmi esetre se legyen az utolsó. Az alakulófelben levő tornaegyesület pedig szavazzon köszönetet azoknak a szép és derék hölgyeknek, kik nemesak megjelenésükkel, de lelkesítő példájukkal is oly nagylelkűen emelték e két szép napnak annyi összegyűjtött fényét és pompáját!

x. y.

Levelezés.

Rimaszécs, 1886. június 16.

Tekintetes Szerkesztő ur! Örömmel értesitem a városunkban tegnap történt dologról, ugyanis megalakult a „Gömörmezei magyar közművelődési egyesület” rimaszécs-hangonyi köre. Nem mondhatnám, hogy sokan jelentek meg a meghívottak közül, de mégis elegendő arra nézve, hogy kimondhatták a kör megalakulását.

A helybeli és vidéki intelligencia nem igen akarta képviseltetni magát, az okot nem tudom, de valóban sajnos, hogy a kiktől leginkább várhatnók a kör erősödését, épen azok nincsenek jelen. De az a remény vigasztal, hogy ha már megalakult, tevékenységgel pártolni is fogják és igyekeznek a tagok számát s a kör pénztárát gyarapítani.

A kör elnökevé Holló Pál urat választották, oly férfint, ki már eddig is sokat fáradozott a kör létrehozásában, ő volt az indítványozó, ő üdvözölte a megjelenteket, rövid s lelkes szavakkal változta a kör czéljait és buzdította a tagokat tevékeny munkálkodásra.

Választott még a kör jegyzőt és pénztárnokot, az előbbi tisztségre Kellner Pál urat, az utóbbira Lozinák János urat kérte fel.

Választottak még minden községben bizalmi férfiakat is, kiket a kör minél nagyobb körben való terjesztésére kérték fel.

Ennyit volt szándékom a t. Szerkesztő urral közölni az alakuló gyűlésből, mert ily kör létrejötte minden vidéken kívánatos lenne s megynéknek ne csak társak, de déli vidéke is karolja fel e szent ügyet. Beszéd tárgyát képezi most talán mindenütt a rétek, mezők állása, azzal a mi vidékünk nem dícselkedhetik s szinte rosszul esik hallani a gazdák panaszló hangját a sok esőzés miatt s elmondhatjuk: „Adtál uram esőt, de nincs benne köszönet.” It van a kaszálás ideje, de felünk befogott s a kik már hozzáfogtak, nem sokat hordanak udvarukra, a szabadba savanyosk az meg természetes uton. Veteink, ültetvényeink is silányak, valóban „rosz időket élünk, rosz esillagok járnak.”

E vidék népiskoláiban most folytak a vizsgálatok, én is néha-néha eltévedek ide-oda s csak úgy örülök, ha hallok a kis muzsiká gyönyörű feleleteit, derék tanítóknak igyekeznek megfelelni a rájuk bízott feladatnak. Örülnek a kiscsinyek, midőn a tanévet a száraz fa hangjai mellett fejezték be, mint tegnap városunkba. A rimaszécsi fiatalság is ünnepp másodnapjára tervezett nyári mulatságot, de Faraó népe másképp végezte s így csak 2 hét múlva tartják meg, hej! de örülnek, ha eszükbe jutna a közművelődési egyesület, azonban reméllem hogy talán.

Hazafiu üdvözlettel vagyok

Fecskésy.

Szíves kérelem.

A Császa György szepesi püspök elnöklété alatt álló tót közművelődési egylet tisztelt tagjaihoz azon kérelemmel fordulok, sziveskedjenek a nekik tagsági díj fejében járó „Viasf a Svet” című hazafias irányu tót lapot s a „Ludová knižnica” ez. kiadványokat, mennyiben azokat nélkülözhetik, oly czéliből rendelkezésre boesítani, hogy azokat megynék tót ajku iskolái között osszam ki. A t. adakozók ez által hozzájárulnak a hazafias irány terjesztéséhez, mely czélznak az említett kiadványok szolgálni akarnak.

Rimaszombat, 1886. évi jun. 17 én.

Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Értesítés.

Az evang. leányiskola évrő vizsgálatára jövő vasárnap azaz folyó hó 27-én fog megtartatni a templomban. A megelőzőleg, reggeli 8 órakor tartandó, rövid istentisztelet után közvetlenül az 1. és 2. osztály vizsgálatik meg 10¹/₂ óráig, majd pedig a 3—6. osztályok vizsgálatára következik 12¹/₂ óráig. Ezt követi a torna-próba a leányiskolai torna-terén.

Valamennyi osztály kézimunkája az emelet homlokzati tantermében lesz a vizsgálatok folyama alatt közszemlére kiállitva.

Az újból szervezett leányiskola ezen első vizsgálatát a m. t. szülőknek s a leánynevelés barátainak különös figyelmébe s meleg érdeklődésébe ajánljuk.

Rimaszombat, 1886. évi június hó 19.

Az iskolaszék elnöke.

Hírek és vegyesek.

Jubileum. Folyó hó 15-én kegyeletes ünnepély színhelye volt Rozsnyó városa: Kramarsik Károly ev. főgymnasiumi tanár pályájának ötvenéves jubileumát ülték meg tanítványai. A megelőző nap estéjén a gymnasium ifjusága sikerült fáklýásmenetet rendezett, mely alkalommal egy nyolczadosztályu tanuló tolmácsolta társai nevében mindnyájok szeretetét és ragaszkodását, melyre a 76 éves, de meg mindig erőteljes ősz tanár szívélyes hangon választotta az ifju erények s különösen a hazaszeretet gyakorlatát kötötte tanítványai szívére. — Az ünnepély tulajdonképeni sorrendje másnap 10 órakor kezdődött a főiskolai nagyteremben, hova Rozsnyó városának értelmisége, az evangeli-

kus egyház vezérférfiai, az iskolák képviselői s régibb tanítványainak nagy száma gyűlt egybe, hogy onnan az ev. templomba menve, az ott zsufolóság egybesereglett közönség színe előtt röjja le a hála és kegyelet adóját egy 50 évig tartó rögös pályá derék megfutója iránt. — A főgymnasium ifjuságának karéneke után díszes kötésű emlékalbumot nyújtottak át az ünnepeltnek, melynek szövegében ékes szavakkal volt rajzolva a jubilans pályája s különösen azok a küzdelmek, melyeket a felekezeti iskolaügy élt át e hosszú öfven év alatt s melyekben jelentékeny része van Kramarsik Károlynak is. Majd Hajesi igazgató tanár üdvözölte, érdekesen rajzolva a rozsnyói ev. iskola fejlődésének történetét, mely a Kramarsik pályájának kezdétében még csak három osztályu volt, s ma már nyolcz osztályra bővült. Az ünnepelt tanár társai ez alkalommal díszes művi arany tintatartót adtak kollegájuknak emlékül. Majd Markó Sándor kir. közjegyző lépett az emelvénre s forma és tartalom tekintetében kiválóan sikerült alkalmi beszédben tolmácsolta a rozsnyói ev. egyház elnökségének üdvözletét, melyre az ünnepély legmeghatóbb jelenete következett, midőn az ősz s talán az idő viháraiban megtörtnek látszó, de tulajdonképen az ünnepeltnél pár évvel fiatalabb Lükő Géza országgyűlési képviselő, mint legrégebb tanítványa üdvözölte meg elő tanárát. Az élet alkonyán levő két ősz férfinak ölekezése könnyeket csalt a közönség szemébe. Erre a jelenlegi tanítványok szónoka nyújtotta át az ifjuság bábérkoszoruját. A tszai ag. ev. egyházkerület nevében Farhaky nyiregyházi esperes, a gömőri esperesség nevében Terray Gyula. Rozsnyó városa nevében a polgármester, továbbá az iskolák nevében Hörk József, Baksay István, Kovács, Zimándi s a sajjögömőri polgári iskola igazgatója mondták el üdvözlőbeszédüket többnyire sikerült szónoklatok kíséretében. — Délután negyszáz terítékű közebed volt a kaszáló nyári helyiségekben, melynek egymást érték a szónoki hévvel mondtak felkőszöntők. Az egész jubileumi ünnepélyt sikerült táncmulatság fejezte be, melyen Rozsnyó városának mindkét nembeli ifjusága világos virradtig járta a híres gömőri esárdást.

Losonci plebánossá Dr. Valichora János rozsnyó-egyházmegyei páspüki titkár lett kinevezve.

Lelkészválasztások. Naprágyi ref. lelkeszsze Kolos István 1. szótöbbséggel, felső szuhai ref. lelkeszsze pedig Vathay László pelszuci segédlelkész — lapunk jeles tollu munkatársa — egyhangulag lett megválasztva.

Gömörmezei közigazgatási bizottsága a pünkösztü ünnepük miatt elkéssetten reudes havi ülést hétfőn, — f. hó 21-én fogja megtartani.

A helybeli kisedővoda növendékeinek tavaszi mulatsága ma június 20-án fog megtartatni a Széchenyi-kertben.

Rimaszombati ifjusága által a Gömörmezei magyar közművelődési egyesület javára f. hó 6-án rendezni szándéklott táncmulatság a kedvezőlen idő miatt megtartható nem volt, s az újabb határnap a rendezőség megállapodása után fog köztudomásra hozatni.

Áthelyezés. Hírlik, hogy a rimaszombati földmives iskola igazgatója Karál Jánosnak a jövő tanévben Somogy megye Szent-Imre községben szervezendő földmives iskolához való áthelyezése terveztek, s helyébe Rády Antal a lipótvári beszűntetett földmives iskola igazgatója neveztetnék ki. Bármi legyen az áthelyezés indéka, nem helyeselhető, hogy egy szervezésben levő iskolánál, melynek belső életében még határozott megállapodás nem lehet, oly hamar személyváltás áll be. Ugy tudjuk, hogy mérvadó körreink, teljes befolyásukkal ezen korai személyváltást megakadályozni igyekeznek. A fejlődésben levő iskola érdekében kívánatos, hogy fáradozásuk sikerre vezessen.

Kiténtetés. Bahery János susányi tanító, ki iskoláját a mintaiskolák közé emelte, s kinek tanítványai a magyar nyelvben is oly haladást tanúsítanak, hogy ezért a megyei nemzeti alaptól ismételve jutalmazva lett; mint értesülünk, a Széchenyi-Kollonits-féle élethossziglantartó, évi 60 frtból álló, ösztöndíjt nyerte.

A torna-egyesület első alapítványát városunk és vidékének nemeslelkű hölgyei adták azon gyűjtés fölszégéből, mely a közelebb tartott atletikai ünnepély alkalmával kiosztott hölgyek díja s egyéb tiszteletdíjak fedezése után még rendelkezésükre maradt. Tanulhatunk mi, férfiak, lelkésedni a hölgyektől, kiknek elég volt egy szó, s annyit összeszedtek, hogy 52 frtjukkall leteszik az egyesület egyik alapkövét. Üdv nekik!

Athletikánk — mint értesülünk — annyira el vannak ragadtatva itteni fogadtatásuk s a siker folytán, hogy ott-hon maradt társaik alig várják, mikor jöhetnek versenyre hozzánk.

Bányaomlás. Felső-Szalkónokon e hó 16-án egy omlófélen levő köfejtő bányába Golyema János daczára társai figyelmeztetésének bement, hogy a lefejtett köveket kiadogassa. — Alig fogott a felhalmozott kövek kiadogatásához, midőn a bánya azon része teljesen beomlott, maga alá temetvén a vakmerő férfint. Társai csakhamar mentéshez látak, de csak holtestét sikerült kiásni, mert fejét egy leomló éles kö teljesen elválasztotta törzsetől. A szerencsétlen özvegyet s 3 kiskoru gyermeket hagyott maga után.

A nagyróczei műkedvelők állandó színházában f. hó 29-én közkívánatra másodszer fog előadatni „Lumpáciaus és a három jó madár” cz. bohózat, melyet az első előadás is rendezett látványos és díszes élőképek (tableaux) fognak megelőzni.

Májális. A helybeli róm. kath. elemi iskola növendékeinek tavaszi mulatsága kedden, folyó hó 15-én tartatott meg a város tulajdonát képező szabadkai erdőben. A vidám gyermekcsereg jó kedvének az idő is igen kedvezett, mert az előtte való nap alkonyán összegyűlött sötét fellegek egészen szétoszlottak, s az erdő bús árnya felett kellemes, enyhe, de nem tikkasztó nyári nap terült el. A szép számban összegyűlött közönség késő estig gyönyörködött a gyermekcsereg ártatlan játékában és mulatozásában, s délután a felnöttebbek is a pattogó esárdások accordjai mellett vidám táncra perdültek, melynek csak a késő este homálya vetett véget, oszlásra intve a fáradni nem akaró lábakat.

Agyagiparunk fejlesztése képezi házi iparegyletünk egyik főtevékenységét. Ennek gyümölcsét fogja már a legközelebb élvezni, a mennyiben fazekaszaluzsányi téglapár sikeresebb vitelére szükséges téglaprés, utóprés és agyaggyuró gépeket 2500 frt értékben e héten szállították a helyszínére, hol azokat szakértő gépész felállitani s azok kezelésére házi iparosainkat bevezetni fogja.

Kerti gazdaság.

Gyümölcsészet.

*28. Masanezki alma. E meglehetősen elterjedt, de még inkább elterjesztendő gyümölcsöt aligha szükséges bővebben leírni. Mint minden tekintetben elsőrendű gyümölcs talán azért nincsen kellő mérvben elterjesztve, mert a bő terméseket csak teljesen érett fája hozza, míg a 10—15. évig csak mérsékelt gyümölcsöt hoz. De ha veszkü az, hogy 200 évig is élél s 40-ik évtől kezdve folyvást gazdagot termi az eléggé bő levű, cukros, finoman borizú, sajátságosan kellemes fűszeres zamatu gyümölcsöket, tekintettel a jövőre, bizony-bizony itt volna az ideje, hogy ne csak a korán termő, de aránylag rövid életű fákat szaporítsuk, hanem a tiroliak és csehkek példájára (kik erdei tisztasáikat masanezki almával ültették be s most bőven pénznek róla tölnek is) a későn termő, de évszázadokig élő gyümölcs fák is kellően szaporítsuk, tekintettel a jövő nemzedékre s a közgazdaságra is. Fájáról megjegyzendő, hogy a nyesegetést nem szereti. Talajra nézve legszebben tenyészik, és legízesebb gyümölcsöket terem a kellő nyirkossággal bíró agyag vagy meszes talajban a dombos, hegyes vidékeken, tehát megyénkben is. Catalogusokban saját nevével a következő nevek alatt fordult elő: Edelborsdorfer; Reinette batarde; Blanckede Leipzig; Reinette d'Allmagne; Reinette de Misnie stb.

*19. Pusztai sárga. Ez a renetek családjába tartozó hazai új almafaj decembertől májusig, sőt júniusig eltartható elsőrendű csemege-, háztartási- és piacos. Középnagyságu gyümölcsei miatt figyelmet érdemel. Husa fehér, finom, porhanyó, leve elég bő, igen gyöngéd savanyval emelt cukros, kellemes, fűszeres ízű. Fája ritkás, szétterjedő koronát alkotó, edzett, egészséges. Elég korán s bőven terem. Vadonezra nagy törpe alanyra egyiránt öjtható. Virágzásában nem kényes és talajban sem válogatós. Mentől tágasabb körben terjesztendő el.

30. Asztrakáni fehér. Elsőrendű háztartási csemege és piacos nyári gyümölcs. Erésideje július második fele. Középnagy. Husa hófehér, gyöngéd, velős, csaknem olvadós, leve bő, cukros, finom savanyval emelt, üdítő, kellemes zamatu. Fája fiatal korában élénk, azután mérsékelt növést, eléggé edzett, korán és eléggé bőven termő, sűrű lombos koronát alkotó. Minden alma alanyon jól tenyészik. Mindig a napos oldalra ültetendő, mert a hűvös, éjszakai oldalban gyümölcsei szevednek.

*31. Kewi izletes alma. (Adurable de kew.) okt. február. Kitünően első rendű csemege gyümölcs. Nagysága akkora, mint egy jól kifejlett Masanezki alma. Husa fehér vagy sárgás fehér, finom, tömött, porhanyó, leve igen bő, felséges cukrosborizú. Fája élénk növést, igen edzett, korán és rendkívül bőven termő. Diszlik minden alma alanyon, fája alakítható minden alakura. Hazánkban a legszelesebb elterjesztésre érdemes már csak azért is, mert a nagy hideg épen úgy nem árt neki, mint a nagy forróság. nálunk termett gyümölcsei szebbek és jobbak mint a Németországban, vagy hazájában Angolholban termettek. Annnyira termékeny, hogy, ha a rovarok részben el nem pusztítanak csuprosan kötődött gyümölcseit, vagy magunknak kellend leszedni, vagy a fáját törné össze a szélviharban. Talán felesleges is ajánlani.

*32. Parker pepinje. decz.—február, elsőrendű csemege és háztartási gyümölcse közép nagy, néha pedig nagyobb is. Husa fehér, néha zöldes árnyattal vegyítve, igen finom, tömött, porhanyó, leve elég bő, cukros és igen kellemes fűszeres borizú. Fája élénk növést, edzett, korán s rendkívül bőven terem, mely tulajdonsága miatt szálas fává alig növekedhet. Éghajlat és talaj csekély befolyással van rá, mindenütt jól tenyészik és bőven terem. Gyümölcsei erősen ülnek a fájokon, nehogy megfonyadjanak, csak október felé szedhető le.

*33. Téli arany parmén. Nov. január, sőt alkalmas hűvös helyen tavaszig is élél. Elsőrendű minden tekintetben. Középnagy vagy jókora nagy. Husa sárgás fehér, finom, tömött, keménykés, de elég porhanyó, leve többnyire elég bő, gyöngéd savanyval emelt cukros, igen kellemes fűszeres ízű. Fája erőteljes, vignövésű, edzett, korán, rendszeren és bőven termő. Diszlik valamennyi alma alanyon és szálas fának csakugy alkalmas, mint alakfának. Magától is gulaalakúvá fejlik, később azonban gömbbalaku koronát formál. Gyümölcsei erősen ülnek a fán. Bereczki a „Kertészgazda” 1871-ik évi folyamába így ajánlja. „A gyümölcsészet istennője, Pomona, már ezen egy gyümölcs fajtát is, mellyel az emberiséget megajándékozta, megérdemelné, hogy a világ minden zugában oltárt állítsanak tiszteletére. Adja az ég, hogy maholnap ne legyen hazánkban egyetlen falu, egyetlen birtokrész, honnan a Téli arany parmén almafa hiányozzék.”

*34. Mihályfi pepinje. Ez a kicsike, de jeles alma sorakozik a három fentebbihez nemcsak termékenysége és helyben s talajban nem válogatóság tekintetében, hanem abban felül is mulja azokat, hogy mint a vadalma tavasztól nyárig (mart.—jun.) tart az érés ideje.

35. Gravensteini alma. Ez olaszthoni eredetű de német nevű alma okt. nov. sőt decemberben érik. Minden tekintetben elsőrendű gyümölcs, nagy, néha igen nagy. Husa fehér vagy sárgásfehér, finom, gyöngéd, csaknem szétolvadó, leve igen bő, finom savanyval emelt cukros eper- vagy ananászszzerű zamattal fűszerezett, úgy, hogy bátran vetekedik a legkitünőbb téli almákkal is. Fája erőteljes, edzett, korán és — kivált vidékünkön — igen bőven termő. Szerzte-szét álló, kuszált koronája virágzaskor (nagy, széles szirmu virágai miatt) valódi ékessége a kertnek. Nagy gyümölcsei miatt a mennyire lehet szélmentes helyre ültetendő. Nagyban szaporítást érdemelne nálunk ez a Kalvil-családbeli almafaj.

*36. Török Bálint alma. November—december, de hűvös helyen tavaszig is élél. Elsőrendű csemege-, háztartási- és piacos gyümölcs. Nagy, vagy néha igen is nagy. Husa zöldes fehér, finom szemeses, tömött, roppanó és kissé pezsgő, teljes értékű porhanyó. Leve igen bő, igen kedves, édes borizú, sajátzerű, kellemes, noha kissé gyöngé illattal emelt. Fája mély termő rétegi, nem könnyű talajban erőteljes, edzett, elég korán, rendszeren és igen bőven termő, nagy terebélyes fává képes felnőni. Mint szálasfát, legjobb öt korona magasságban ojtani, de csak erőteljes esetekre. Gyümölcsei erősen ülnek a fán.

37. Sárga ánizs alma. Október, december, márcziusig is eltartható fonnyadás nélkül, különösen ha későn

szedik s száraz, puha moha közé rakják, mit e kiváló gyümölcs megérdemel. Kisdéd, néha közép nagy. Husa fehér vagy sárgásba játszó fehér, igen finom tömött, porhanyó. Leve elegendő, igen cukros, gyöngéd savanyval emelt, igen kellemes, gyöngéd illatos és fűszeres ízzel. Fája eléggé vigyan nő, egészséges, edzett, korán s igen bőven termő. Diszlik mindenféle alma alanyon, de legalkalmasabb szálas fának. Nyirkos talajba való.

38. Marosszéki piros páris: érés ideje deczember—april. Elsőrendű csemege- és piacos gyümölcs. Középnagy, néha kisebb is, nagyobb is. Husa fehér vagy sárgásba menő fehér, zöldes erekkel, finom, tömött, roppanós és pezsgő. Leve bő, cukros, gyöngéd savanyval emelt, igen kellemes, illatos és fűszeres ízzel. Fája egészséges és edzett. Korán és kedvező talajban bőven termő. Szálasfának való különösen olyan helyekre, hol fagyasztó nagy szeleknek nincsen kitéve. Hegyes vidékre való.

*39. Müller Emilia. Október—december, de eltartható márcziusig is. Kitünően elsőrendű csemege és háztartási gyümölcs. Középnagy. Husa sárgás, tömött, velős, finom, igen bő levű, cukros, finom savanyval emelt, igen kellemes, fűszeres ízű. Fája erőteljes, igen edzett, korán és igen bőven, rendszerint esomósan terem. Mindenféleképpen alakítható. Nyirkos helyet szereti, érdemes a nagyban való tenyésztésre.

*40. Arany szövet. (Drap d'or.) Október—január. Elsőrendű csemege és háztartási gyümölcs. Nagy, vagy jókora nagy. Husa sárgás, finom, kissé laza vagy velős. Leve bő, cukros, finom savanyval emelt, igen kellemes, fűszeres ízű. Fája elég vignövésű, egészséges, igen edzett. Korán és igen bőven termő. Lapos, gömbalaku koronát alkot. Jól diszlik mindenféle alma alanyon, legalkalmasabb lécezet mellé, azonban szálasfának is felnövekedik. Ezt a renet-rambur almafajt a felföldön érdemes volna nagyban is tenyészteni.

*41. Batul alma. November—január, de tavaszig is élél. Elsőrendű csemege-, háztartási- és piacos gyümölcs. Középnagy, néha kisebb, néha nagyobb. Husa fehér, finom, elég tömött, elejente gyöngéd roppanó és pezsgő, teljes értékű azonban csaknem vajszerűen olvadó. Leve igen bő, cukros, üdítő savanyval emelt, igen kellemes, fűszeres ízű. Fája eléggé vig növést, egészséges, edzett, elég korán, rendszeren és bőven termő, mert virágzásában sem kényes s kötődött gyümölcsei is jól daczolnak a kései fagyokkal. Sűrű, lombos, gömbalaku koronát alkot. Ugy szálas, mint gula alakú fának egyiránt alkalmas. Mindenütt jól diszlik. Gyümölcsei nem fergesednek olyan mérvben mint más almafajoké s jól állják helyeket is a fán. Valamint fája egy gyümölcse is bírják mind ama jó tulajdonságokat, melyek egy gyümölcsfajt érdemessé tesznek a széleskörű elterjesztésre. Hazája Erdély.

45. Baxter parménje. Decz.—feb. sőt tovább is élél, elsőrendű csemegegyümölcs, jókora nagy, de többnyire inkább közép nagy. Husa sárgás, meg tokja körül zöldes erekkel, finom tömött porhanyó, leve igen bő cukros, finom savanyval emelt, igen kellemes ízű. Fája vignövésű, igen edzett; korán s bőven termő, diszlik mindenféle alma alanyon. Szálas fának csak olyan jó mint lécezet mellé. Helyben, talajban nem válogatós. Szép és jó gyümölcsei, valamint termékenysége miatt, érdemes lenne vidékünkön nagyban is elszaporítani. (Folytatjuk.)

A rimaszombati meteorologiai állomás megfigyelései 1886. június 10—16. napjain.

Műszerek: 1224. számú Kappeller-féle barometer; 716. és 717. számú Kappeller-féle hőmérők; szélvitorla, esőmérő. Megfigyelési idő: reggel 7-, délután 2-, este 9 óra.

A barometer állása ugyanez órákban (0-ra redukált légnyomás) a 700 milliméteren felül:

10-én 32 ₀	32 ₀	35 ₀	10-én 14 ₆₅	23 ₀₀	16 ₆₀
11-én 36 ₅	37 ₁	37 ₀	11-én 13 ₈₅	19 ₂₀	15 ₃₀
12-én 37 ₃	37 ₂	37 ₅	12-én 14 ₈₀	18 ₁₅	15 ₂₀
13-án 36 ₂	36 ₄	35 ₆	13-án 16 ₄₅	24 ₇₀	16 ₂₀
14-én 36 ₁	35 ₄	35 ₂	14-én 17 ₇₀	25 ₂₀	17 ₂₀
15-én 34 ₆	36 ₀	34 ₉	15-én 17 ₄₅	29 ₀₀	19 ₈₀
16-án 34 ₆	36 ₁	37 ₅	16-án 16 ₅₀	15 ₃₅	11 ₁₀

Heti közép légnyomás: 735₈ mm. Heti közép hőmérséklet: 18₀₁ C°.

Párányomás milliméterekben: Nedvesség százalékokban:

10-én 10 ₅	12 ₉	10 ₉	10-én 85	62	77
11-én 10 ₉	10 ₇	11 ₀	11-én 94	64	85
12-én 11 ₁	10 ₇	11 ₇	12-én 89	69	91
13-án 10 ₉	11 ₇	13 ₁	13-án 73	51	96
14-én 9 ₉	11 ₇	12 ₇	14-én 66	50	87
15-én 12 ₄	9 ₃	13 ₈	15-én 84	30	80
16-án 10 ₄	10 ₀	9 ₂	16-án 74	78	90

Heti közép: 11₂ mm.; — 75%.

E héten felhőtlen nap nem volt; derült egy; a felhők alakja: fűrtös egyszer, halmos ötször, réteges egyszer, fűrt-reteges kétszer, fűrthalmos négyszer, esős négyszer lett megfigyelve.

Csapadék alakja június 10—16. napjain: eső=21₄ mm. villámlás, menydörgés június 10. 14. 15-én.

Szél megfigyelve 18-szor; még pedig: É=2, ÉK=2, K=1, DK=1, DNy=2, Ny=3, ÉNy=7 ízben. 1 foku 13-szor, 2 foku 2-szer, 3 foku 2-szer, 5 foku 1-szer.

Rimaszombat. 1886. június 17. Fábry János.

Felelős szerkesztő: LŐRINCZY GYÖRGY.

Magán-hirdetések.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, miszerint régi jó hírnévben álló

klenóczi zöld sajt (szirce)

a legjobb minőségben 50 krajczáron, nemkülönben tiszta juh-turót 30 krajczáron kilóját egész őszig egyedüli raktáromon folyton kapható.

Rendelvényeiket minél nagyobb mérvben kérve, maradtam mély tisztelettel Klenóczon, (Gömörmegye) 1886. június bóban.

Gregor János, m. kir. postamester.

Tanulóul

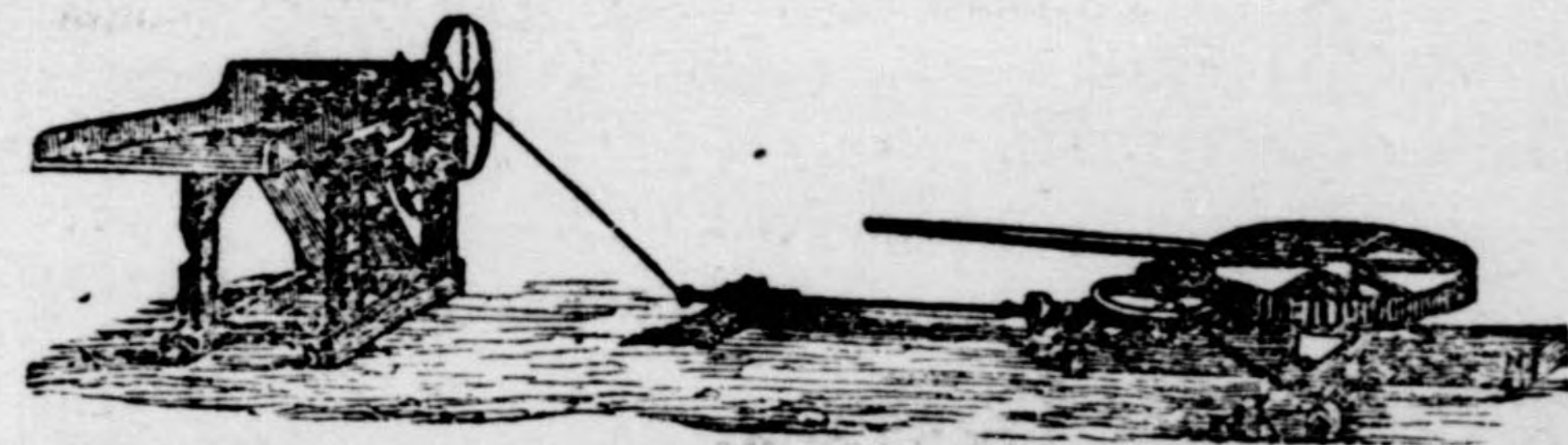
egy jóra való, tisztességes szülőktől származott, 13—14 éves ifju alólírott rimaszombati műczukrászdájában azonnal felvétetik. — A feltételek iránt értekezhetni Miskolczy Istvánnal.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődeje KASSÁN, Eperjesi-ut 6. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával, czélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit a közeledő nyári időnyre, nevezetesen:

Cséplőkészleteit könnyű járással járgány vagy gőzmozdony általi hajtásra, Kézi cséplő-gépeit járgány hajtásra is alkalmazva, szalmázó készülékkel vagy a nélkül, Baker- és magtár-rostáit, továbbá mindennemű

Szilvanyűkat, Gőzgépeket és gőzkazánokat,

Szeszgyár-berendezéseket, mint p. Henze-főzők, kavaró készülékek, malátás burgonyazúzókat stb.

Gépgyárunkban gyártmányainknak jelentékeny készletét tartjuk állandóan s bizományi raktárt

STOLCZ MÁRTON urnál Rimaszombatban.

Gazdasági gépeink képesek, valamint öntödénk gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.